

KOMPOSTOWANIE – NA BIOODPADY ROZWIĄZANIE

Kompostowanie to naturalna metoda unieszkodliwiania i zagospodarowania bioodpadów. W efekcie powstaje stabilna substancja próchnicza, która może być stosowana jako nawóz organiczny. Duża zawartość próchnicy w glebie sprawia, że jest ona aktywna biologicznie i dostarcza roślinom składników nawozowych w sposób równomierny i zrównoważony. Dzięki temu rośliny są odporne i zdrowe.

Dlaczego warto kompostować bioodpady?

Bioodpady stanowią ok. 70% naszych domowych śmieci. Nie mieszając ich z innymi odpadami, otwieramy sobie możliwość posegregowania nawet 90-95% odpadów „wychodzących” z naszych domów i zmniejszenia ilości śmieci. Poprzez kompostowanie możemy zmniejszyć o 30-50% ogólnej ilości odpadów kierowanych na składowiska.

PRZEPIS NA KOMPOSTOWANIE

1. Kompostownik sporządzamy z drewnianych desek lub nabywamy gotowy, ażurowy pojemnik do kompostowania.
2. Umieszczamy go, jeśli jest to możliwe, w cieniu.
3. Na początek wrzucamy trochę zeszłorocznego kompostu. Jeżeli jest to pierwszy nasz kompostownik, możemy dodać zakupiony starter lub niewielką ilość nabytej, gotowej ziemi ogrodowej.
4. Potem stopniowo dodajemy odpady organiczne.
5. Uwaga! Do kompostu nie wrzucamy: metalu, kolorowych gazet, szkła, plastiku, mięsnych odpadów kuchennych i kości oraz zainfekowanych roślin ogrodowych.
6. W celu skrócenia procesu rozkładu, każdą świeżo złożoną porcję odpadów przysypujemy warstwą żyznej ziemi ogrodowej.
7. Podlewamy umiarkowanie wodą, utrzymujemy wilgoć i nie dopuszczamy do przesuszenia, nie wolno jednak przelewać.
8. Aby przyspieszyć proces mineralizacji możemy zastosować zakupione w sklepie ogrodniczym ekologiczne „aktywatory” lub specjalne „startery do kompostu” zawierające mikroorganizmy inicjujące procesy rozkładu.
9. Po ułożeniu każdej „porcji” odpadów kompost przykrywamy liśćmi, słomą albo workiem z juty, żeby nie tracił ciepła i wilgoci.
10. Uwaga! Gdy czujemy „niemiły” zapach, to możemy być pewni, że jest za mokro!
11. „Przelany” kompost „ratujemy” przez wprowadzenie powietrza: nakłucia widłami, poruszenie całego kompostu przełożenie mokrych warstw chłonącymi wodę tekturowy wyłaczankami po jajach, rozdrobionymi gałązkami lub zgniecionymi w kule niekolorowymi gazetami – papier gazetowy świetnie osusza masę kompostową.
12. Po 3-4 miesiącach kompost powinien być lekko przetrawiony.

Rodzaje kompostowników

Kompostownik ogrodowy - jest powszechnie dostępny, można go kupić w centrach handlowych, sklepach ogrodniczych. Układa się w nim warstwami zgromadzony wcześniej materiał lub dokłada na bieżąco. Taki sposób kompostowania polecany jest do małych ogrodów, w których ilość odpadów jest niewielka. Estetyczne kompostowniki w przeciwieństwie do przyzmy nie szpecą otoczenia, łatwo je też ukryć wśród roślin.

Drewniane kompostowniki o budowie ażurowej - taki kompostownik można samodzielnie wykonać z cegieł lub okorowanych i zaimpregnowanych żerdzi. Najpierw należy wkopać w ziemię cztery elementy narożne, a następnie, w miarę napełniania przestrzeni, na przemian układać belki poziome. Między deskami powinno się pozostawić wąskie szpary, tak by powietrze miało dostęp do każdej z warstw pryzmy. Do budowy takiego kompostownika nie wykorzystujemy, zatem nic poza drewnem czy ceglami i jest on całkowicie rozbieralny, co umożliwi łatwe przerabianie kompostu.

Kompostowanie w pryzmie - jest to najprostszy sposób na pozyskanie kompostu. Spodnią warstwę kompostu powinna stanowić 20 centymetrowa warstwa połamanych gałęzi. W ten sposób uzyskamy tzw. warstwę drenażową i system wentylacyjny. Następnie tworzymy warstwę pochłaniającą składniki mineralne. Zastosować możemy torf, ziemię ogrodową, słomę. Później układamy kolejne warstwy materiału, które przekładamy ziemią ogrodową lub gałązkami. Wysokość pryzmy nie powinna przekroczyć 1,5 metra. Liście i trawę rozkładamy w cienkich warstwach, aby umożliwić proces mineralizacji. Powinno się również pamiętać o regularnym zlewaniu pryzmy wodą. Kompostowany materiał powinien, mieć konsystencję mokrej gąbki. Całość dobrze jest przykryć słomą bądź warstwą ziemi czy torfu. Na wierzchu pryzmy należy uformować zagłębienie ułatwiające wodzie opadowej wnikanie w głąb pryzmy. Po około dwóch miesiącach należy kompostowany materiał przełożyć tak, aby część z wierzchu stosu znalazła się na jego spodzie. Przerzucanie kompostu przyspiesza proces rozkładu materii, co już po roku czasu sprawia, że kompost nadaje się do użycia.

Ważne wiadomości dotyczące kompostowania

- Kompostowanie to prosty, tani, szybki sposób na uzyskanie własnego nawozu i jednocześnie zagospodarowanie własnych odpadów organicznych.
- Kompostownik zakłada się od wiosny do jesieni, gdy temperatura jest dodatnia.
- Dojrzały, powstający po 9-12 miesiącach kompost wyglądem i zapachem przypomina świeżą ziemię.
- Dojrzały kompost można stosować bez żadnych obaw i ograniczeń ilościowych do nawożenia gleby. W przeciwieństwie, do nawozów syntetycznych i obornika, kompost nie stwarza zagrożenia przenawożenia lub zatrucia środowiska.
- Kompost zwiększy urodzajność plonów, pozwoli na rekultywację ubogiej w składniki odżywcze i mineralne lub zanieczyszczonej gleby.

Kompost stanowi serce każdego ogrodu, nie tylko biologicznego. Odpady organiczne z gospodarstwa w wyniku kompostowania przetwarzane są na wysokiej jakości nawóz. Pierwiastki uczestniczą więc w zamkniętym obiegu, zupełnie jak w przyrodzie.

Wybór miejsca na kompostownik

Należy unikać palącego słońca i wysuszającego wiatru. Potrzebne za to jest łagodne, wilgotne ciepło, dlatego na silnie nasłonecznionym terenie dobrze założyć pryzmę w chłodnym cieniu drzew lub krzewów, natomiast jeżeli w naszych okolicach musimy liczyć się z zimnym i mokrym latem, należy wybrać takie miejsce, aby przynajmniej chwilowo docierało do pryzmy promieniowanie słoneczne.

Odpadki nadające się do kompostowania

- resztki roślinne, gałązki żywopłotów (cieńsze od 2 cm);
- liście;
- skoszona trawa (w cienkich warstwach);
- resztki owoców i warzyw;
- nadziemne części chwastów;
- niezadrukowany papier (papier śniadaniowy, chusteczki, serwetki, tektura itp.);
- ziemia z doniczek i skrzynek;
- rozgniecione skorupki z jaj;
- fusy z kawy i herbaty;

- przekwitnięte kwiaty;
- obornik, także zwierząt domowych;
- małe ilości skórek z cytrusów (dobrze umytych);
- słoma i siano.

Kompostowanie należy uznać za najbardziej właściwy sposób unieszkodliwiania odpadów biodegradowalnych. Pozwala znacznie zmniejszyć ilość odpadów trafiających na składowisko. Skorzysta na tym środowisko naturalne, a my dodatkowo uzyskamy cenny nawóz, który można wykorzystywać w ogrodzie. Wszystkich, którzy mają taką możliwość, zachęcamy do stosowania tej metody unieszkodliwiania bioodpadów.

Jak pozbyć się nieprzyjemnego zapachu z kompostownika?

Niestety, tej woni nie da się wyeliminować całkowicie, można jednak ograniczyć jej intensywność. Co dodać do kompostu, aby ograniczyć brzydkie zapachy?

Mączka bazaltowa – dodanie jej do przyzmy kompostowych w dużym stopniu eliminuje brzydkie zapachy. Przeciętne dawki to 4-5kg/m³. Jest to jednocześnie wartościowy nawóz, zwiększający jakość kompostu.

W miarę możliwości zaleca się go regularnie nanosić na przyzmy kompostowe.

Bentonit – to ilasta skała dostarczająca ok. 60-70 składników mineralnych, wykorzystywana w ogrodzie uniwersalnie. Bentonit dodany do gleby poprawia jej strukturę i zwiększa zdolności sorpcyjne (zatrzymywanie wody). Dodatkowo posiada właściwości pochłaniania zapachów, co warto wykorzystać w kompostowniku. Średnio – wystarczy dodać 2-3kg/m³ do przyzmy kompostowych.

Powyższe „preparaty” można nabyć w sklepach ogrodniczych.

Gnojówki z roślin – to wartościowe nawozy, zwiększające wilgotność i zawartość składników pokarmowych kompostu. Wiele preparatów roślinnych (pokrzywa, wrotycz, skrzyp, żywokost) w pewnym stopniu eliminuje przykry zapach kompostowania.

Regulacje prawne dotyczące lokalizacji kompostownika na posesji

Lokalizację kompostownika na posesji reguluje Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie z dnia 12 kwietnia 2002 r. (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r. poz. 1065 ze zm.), które w § 36 określa warunki lokalizacji tego typu urządzeń:

„1. Odległość pokryw i wylotów wentylacji ze zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe, dołów ustępów nieskanalizowanych o liczbie miejsc nie większej niż 4 i podobnych urządzeń sanitarno-gospodarczych o pojemności do 10m³ powinna wynosić co najmniej:

1) od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz do magazynów produktów spożywczych – 15m,

2) od granicy działki sąsiedniej, drogi (ulicy) lub ciągu pieszego - 7,5m.

2. W zabudowie jednorodzinnej, zagrodowej i rekreacji indywidualnej odległości urządzeń sanitarno-gospodarczych, o których mowa w ust. 1, powinny wynosić co najmniej:

1) od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi - 5m, przy czym nie dotyczy to dołów ustępowych w zabudowie jednorodzinnej,

2) od granicy działki sąsiedniej, drogi (ulicy) lub ciągu pieszego - 2m.

3. Odległości pokryw i wylotów wentylacji z dołów ustępów nieskanalizowanych o liczbie miejsc większej niż 4 oraz zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe i kompostowników o pojemności powyżej 10m³ do 50m³ powinny wynosić co najmniej:

1) od okien i drzwi zewnętrznych do pomieszczeń wymienionych w ust. 1 pkt 1 - 30m,

2) od granicy działki sąsiedniej - 7,5m,

3) od linii rozgraniczającej drogi (ulicy) lub ciągu pieszego - 10m.”